

วารสารนวัตกรรมการบริหารจัดการและการสื่อสาร, ปีที่ 1 ฉบับที่ 1, หน้า 18-29,
มกราคม-เมษายน 2567

พัฒนาแนวทางการเรียนรู้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัล สำหรับผู้สูงอายุ

Develop learning guidelines to increase digital capabilities for the elderly

พรวิภา สิงห์พร

Pornwipa Singhphorn

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok

Email: Pornwipha.s@fte.kmutnb.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปและสังเคราะห์ความสามารถด้านสื่อดิจิทัล และข้อมูลสำหรับผู้สูงอายุ (2) พัฒนาแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัล จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยงานวิจัยนี้ศึกษาผู้สูงอายุที่สมัครใจ อายุ 60-75 ปี จำนวน 100 คน ในเขต บางกอกใหญ่ จังหวัดกรุงเทพมหานครเลือกแบบเจาะจงและสมัครใจ พบว่า ผลการสร้างแนวทางฝึกอบรม และการสนับสนุนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสทดลองใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลมีผลต่อการเรียนรู้ และความเข้าใจของผู้สูงอายุในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล การจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่ให้ผู้สูงอายุมีโอกาสได้ลงมือใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลและช่วยให้ผู้สูงอายุได้รับประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์และเรียนรู้ได้ดีขึ้น

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาการเรียนรู้, ความสามารถดิจิทัลด้านสื่อและสารสนเทศ, ความสามารถผู้สูงอายุ, กิจกรรมการฝึกอบรม

ABSTRACT

The objectives of this study were (1) to study general information and synthesize digital media and information capabilities for older adults; (2) Develop learning development guidelines to enhance digital capabilities. Bangkok The results of this study in a study of 100 voluntary elderly aged 60-75 years in Bangkok Yai, Bangkok province were selected individually and voluntarily, and found that the results of creating training guidelines and supporting training activities to give the elderly the opportunity to try digital technology have a positive effect on the learning and understanding of the elderly in matters related to digital technology. Organizing training activities that give the elderly the opportunity to use digital technology and help the elderly to have a useful experience and learn better.

Keywords: Learning Development Guidelines, Media and Information Literacy (MIL) Digital Competencies, Elderly Competencies Training Activities

ความเป็นมา

การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างอายุของประชากรในประเทศไทยที่เกิดขึ้นในช่วงครึ่งศตวรรษล่าสุด เป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการที่เรียกว่า "การเปลี่ยนผ่านทางประชากร" ซึ่งเป็นลักษณะทั่วไปในหลายประเทศทั่วโลกในยุคปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงนี้แสดงถึงการเคลื่อนไหวจากสังคมที่มีอัตราการเกิดและการตายสูงไปสู่สังคมที่มีอัตราเหล่านี้ต่ำลง ผลที่ตามมาคือการเพิ่มขึ้นของความคาดหวังในการมีชีวิตที่ยืนยาวขึ้น และการลดลงของอัตราการเกิดซึ่งนำไปสู่ "สังคมผู้สูงอายุ" โดยมีสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับส่วนจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นในปี 4566 คือ 18.1% ของประชากรทั้งหมดของประเทศไทยที่มีจำนวนประชากรประมาณ 66.5 ล้านคนในปี 4565 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่รวดเร็ว (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 4565) และสอดคล้องกับ Schirmer M, Dalko K, Stoevesandt D, Paulicke D, Jahn P. (2023) การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลของการดูแลสุขภาพและการพยาบาลมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางประชากรศาสตร์และการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้แน่ใจว่า

ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกดิจิทัลจำเป็นต้องมีแนวคิดด้านการศึกษาและบริการสนับสนุนเพื่อส่งเสริมทักษะดิจิทัลในผู้สูงอายุ

การปรับใช้โซเชียลมีเดียเป็นช่องทางสำหรับเข้าถึงข้อมูลด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ เป็นส่วนหนึ่งของแผนกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีข้อมูลที่ตั้งหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนร่วมมือกัน ควบคู่ไปกับการใช้อำนวยจากองค์กรชุมชน เพื่อยกระดับมาตรฐานการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุและผู้ให้การดูแล ด้วยความเพิ่มขึ้นของความสนใจทางวิชาการเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าใจและใช้งานสื่อสังคมออนไลน์โดยผู้สูงอายุในไทย การศึกษานี้ได้กลายเป็นจุดสนใจที่สำคัญใน การพัฒนาและปรับปรุงแนวทางในการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการต่าง ๆ ผ่านพื้นที่ดิจิทัลให้กับผู้สูงอายุ การรับรู้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ (Media and Information Literacy - MIL) การรับรู้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ ของผู้สูงอายุเป็นการมีความเข้าใจและความเชื่อมโยงกับสื่อและสารสนเทศในโลกดิจิทัลซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ และการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง การรู้เท่าทันนี้ช่วยให้ผู้สูงอายุมีความเข้าใจและสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพที่สูงขึ้นในการเรียนรู้และความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ในโลกดิจิทัลเพื่อที่จะสามารถนำพาชีวิตในสังคมดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาผู้สูงอายุที่สมัครใจ อายุ 60-75 ปี จำนวน 100 คน ในเขตบางกอกใหญ่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ แนวทางการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความสามารถด้านสื่อและการรับรู้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปและสังเคราะห์ความสามารถด้านสื่อดิจิทัลและข้อมูลสำหรับผู้สูงอายุ
2. พัฒนาแนวทางการเรียนรู้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุ

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปและสังเคราะห์ความสามารถด้านสื่อดิจิทัลและข้อมูลสำหรับผู้สูงอายุ หลังจากนั้นนักวิจัยได้พัฒนาแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้เชิงกระบวนการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของผู้ใช้ในการรับรู้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ ผู้วิจัยใช้เนื้อหาสังเคราะห์และประสิทธิภาพใน 2 ขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปและสังเคราะห์ความสามารถด้านสื่อดิจิทัลและข้อมูลสำหรับผู้สูงอายุ

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการเรียนรู้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสัมภาษณ์ผู้สูงอายุเพื่อเข้าใจประสบการณ์และความต้องการของผู้สูงอายุเกี่ยวกับการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจจากที่ปรึกษาโครงการ

2. แนวทางการเรียนรู้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุด้วยกิจกรรมการเรียนรู้และการฝึกอบรม (Learning Activities and Training Programs) การออกแบบและทดสอบกิจกรรมการเรียนรู้และโปรแกรมฝึกอบรมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจจากที่ปรึกษาโครงการ

ผลการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปและสังเคราะห์ความสามารถด้านสื่อดิจิทัลและข้อมูลสำหรับผู้สูงอายุพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุเฉลี่ย 70 ปี รองลงมาช่วงอายุที่มากที่สุด 85 ปี รองลงมาช่วงอายุที่น้อยที่สุด 60 ปี

ด้านเพศ พบว่า ผู้ชาย 45 คน รองลงมาผู้หญิง 55 คนตามลำดับ

ด้านสถานะภาพ พบว่า การสมรส 5 คน รองลงมาโสด 30 คน แต่งงาน 50 คน ด้านหม้าย/หย่า 15 คนตามลำดับ

ด้านการศึกษาพบว่าระดับการศึกษาสูงสุดมัธยมศึกษาตอนปลาย สถานะการศึกษา จบการศึกษา 60 คน รองลงมา ยังไม่จบการศึกษา 40 คนตามลำดับ

ด้านสถานะงาน พบว่า ทำงาน 25 คน รองลงมาไม่ทำงาน 75 คนตามลำดับ

ด้านสภาพสุขภาพ พบว่า สุขภาพดี 40 คน รองลงมาสุขภาพปานกลาง 45 คน รองลงมา สุขภาพไม่ดี 15 คนตามลำดับ

ด้านรายได้ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 บาท รองลงมา ช่วงรายได้ที่มากที่สุด 20,000 บาท รองลงมา ช่วงรายได้ที่น้อยที่สุด 5,000 บาท ตามลำดับ

2. ผลการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุเพื่อเข้าใจประสบการณ์และความต้องการของผู้สูงอายุเกี่ยวกับการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล

ประเด็น	ผลการสัมภาษณ์
ผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ในการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลอะไรบ้างในชีวิตประจำวัน	<p>ผู้สูงอายุแต่ละคนมีประสบการณ์และการทำงานที่แตกต่างกันไปตามความสนใจและความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุโดยส่วนใหญ่พบว่า</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ส่วนใหญ่ของผู้สูงอายุใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อการสื่อสารและการติดตามข่าวสารต่าง ๆ ผ่านแอปพลิเคชันและการส่งข้อความทางอินเทอร์เน็ต 2. บางคนมีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์และแท็บเล็ตสำหรับการเรียนรู้, การสื่อสารออนไลน์, การค้นหาข้อมูล, การสร้างงานศิลปะ 3. มีผู้สูงอายุบางคนที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาข้อมูล, การอ่านข่าว, การสั่งซื้อสินค้าออนไลน์, การใช้บริการการเงินออนไลน์, และการชมคลิปวิดีโอบนเว็บไซต์ต่าง ๆ ในเนื้อหาที่สนใจ
ผู้สูงอายุที่มีความสะดวกสบายในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลหรือไม่	<p>การสัมภาษณ์ผู้สูงอายุพบว่า มีบางคนมีความสะดวกสบายในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล แต่ก็มีบางคนที่ไม่ค่อยมีความสะดวกสบาย ความสะดวกสบายในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความคุ้นเคยของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ ยังขึ้นอยู่กับความพร้อมทางเทคโนโลยีของผู้สูงอายุเอง หากผู้สูงอายุมีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและความเข้าใจในการใช้งาน ผู้สูงอายุจะมีความสะดวกสบายมากขึ้นในการใช้งาน อย่างไรก็ตาม การสัมภาษณ์พบว่า มีบางคนที่ยังไม่มีความสะดวกสบายในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล อาจเนื่องจากขาดความเข้าใจหรือความรู้ในการใช้งาน หรืออาจเป็นเพราะมีปัญหากับความซับซ้อน</p>

ประเด็น	ผลการสัมภาษณ์
	<p>ของเทคโนโลยี ดังนั้น ความสะดวกสบายในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความพร้อมทางเทคโนโลยีของแต่ละบุคคล</p>
<p>ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความสะดวกสบายของสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน</p>	<p>ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความสะดวกสบายของสื่อ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบันมีความหลากหลาย บางผู้สูงอายุรู้สึกว่าสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลมีประสิทธิภาพ และมีความสะดวกสบายในการใช้งาน โดยเฉพาะในเรื่อง การเข้าถึงข้อมูลและการสื่อสาร ผู้สูงอายุรู้สึกว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้ผู้สูงอายุมีความสะดวกสบายมากขึ้นในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตาม มีบางผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นตรงข้าม ผู้สูงอายุอาจรู้สึกไม่สะดวกสบายในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับวิธีการเดิมที่ผู้สูงอายุใช้มาก่อน บางครั้งผู้สูงอายุอาจพบปัญหาเกี่ยวกับความซับซ้อนของเทคโนโลยี หรือความยากลำบากในการเรียนรู้และการทำงาน อีกทั้ง บางคนอาจไม่มีความสามารถทางเทคโนโลยีหรือความเข้าใจในการใช้งาน ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกไม่สะดวกสบาย</p>
<p>ความต้องการหรือความสนใจในการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในด้านการสนใจหรือเรื่องที่ต้องการสำรวจ</p>	<p>ผู้สูงอายุบางคนอาจมีความสนใจที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหรือการพัฒนาสุขภาพ เช่น การใช้งานอุปกรณ์สตรีมมิ่งเพื่อการออกกำลังกาย การใช้แอปพลิเคชันสำหรับการทำโยคะหรือการผ่อนคลาย หรือการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับโรคร้ายแรงหรือการดูแลสุขภาพทั่วไป</p>
<p>ปัญหาหรืออุปสรรคใดที่ผู้สูงอายุพบเมื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัลหรือสื่อออนไลน์</p>	<p>ผู้สูงอายุพบปัญหาหลายประการเมื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อออนไลน์ เช่น ความซับซ้อนของเทคโนโลยี ปัญหาการเข้าถึง ความไม่เข้าใจในการใช้งาน และความไม่สะดวกสบาย</p>
<p>ความต้องการในการรับ</p>	<p>การใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความซับซ้อนของ</p>

ประเด็น	ผลการสัมภาษณ์
<p>การฝึกอบรมหรือความช่วยเหลือในการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล</p>	<p>เทคโนโลยี ปัญหาการเข้าถึง ความไม่เข้าใจในการใช้งาน และความไม่สะดวกสบาย เพื่อทำให้ผู้สูงอายุมีความมั่นใจและสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมอาจช่วยให้ผู้สูงอายุเข้าใจเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลได้มากขึ้น รวมถึงเพิ่มทักษะในการใช้งานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีใช้งานเทคโนโลยีที่ง่ายต่อการเข้าใจ การให้คำแนะนำและการสอนอย่างละเอียด การจัดทำคู่มือหรือวิดีโอการฝึกอบรมออนไลน์ เป็นต้น การเรียนรู้และการฝึกอบรมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพจะช่วยเพิ่มความสะดวกสบายและความมั่นใจให้กับผู้สูงอายุในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันได้อย่างเต็มที่และเป็นประโยชน์</p>
<p>ความพร้อมทางเทคโนโลยีของผู้สูงอายุและความสนใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับ</p>	<p>ผู้สูงอายุอาจมีความพร้อมทางเทคโนโลยีต่างกันไป โดยเชื่อมั่นในการใช้งานอาจขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมาและการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลที่ได้รับมาก่อนหน้านี้ เป็นไปได้ที่บางคนจะมีความคิดเป็นบวกต่อการใช้งานเทคโนโลยีใหม่ ๆ และการเรียนรู้</p>
<p>เทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือการใช้งานอินเทอร์เน็ต</p>	<p>เกี่ยวกับการใช้งานอินเทอร์เน็ต ในขณะที่คนอื่น ๆ อาจรู้สึกไม่มั่นใจหรือไม่สนใจในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่หรือการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากนัก ความสนใจและความพร้อมทางเทคโนโลยีของผู้สูงอายุอาจมีความแตกต่างกันตามประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีของแต่ละบุคคล</p>
<p>ความคาดหวังหรือความพึงพอใจในการเพิ่มประสิทธิภาพหรือการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ</p>	<p>ผู้สูงอายุมีความคาดหวังและความพึงพอใจในการเพิ่มประสิทธิภาพหรือการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ในชีวิตประจำวันเพื่อเพิ่มความสะดวกสบาย การเรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ๆ การเชื่อมต่อกับคนรอบข้าง และการเพิ่มคุณภาพชีวิต โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับเทรนด์ใหม่ๆ และการทำความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ อาจเป็นการช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่ยั่งยืนและเต็มไปด้วยความสุขในวัยที่ใกล้เคียงกับวัยชราได้มากขึ้น การตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของผู้สูงอายุในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาและ</p>

ประเด็น	ผลการสัมภาษณ์
	ให้บริการที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ที่สุดแก่ผู้สูงอายุในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ

ผลการพัฒนาแนวทางการเรียนรู้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุ

ผลการพัฒนาแนวทางการเรียนรู้ดังกล่าว จะช่วยให้ผู้สูงอายุมีความเข้าใจและความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น และเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันอย่างมากขึ้น โดยการเน้นที่ความเข้าใจ การสนับสนุน และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นกันเองและสนับสนุน จะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความเข้าใจในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพด้วย 4 กระบวนการ ดังนี้ 1. การฝึกอบรมและการสนับสนุน 2. การเรียนรู้แบบกลุ่ม 3. การเรียนรู้ผ่านแหล่งทรัพยากรออนไลน์ 4. การวัดและประเมินผล

1. การฝึกอบรมและการสนับสนุน	<p>คำแนะนำและการชี้แจง การให้คำแนะนำและชี้แจงเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ การสอนให้เข้าใจถึงพื้นฐานของการใช้งานโทรศัพท์มือถือ และการเรียนรู้เบื้องต้นของการใช้งานคอมพิวเตอร์ หรือโทรศัพท์มือถือ</p> <p>ปฏิบัติการสอนและฝึกฝน การจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสทดลองใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ และให้คำแนะนำในกรณีที่มีคำถามหรือปัญหา</p> <p>กิจกรรมส่วนตัว การจัดกิจกรรมที่เน้นการฝึกใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวัน เช่น การส่งข้อความทางอินเทอร์เน็ต การใช้งานแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้ และการค้นหาข้อมูลออนไลน์</p>
2. การเรียนรู้แบบกลุ่ม	<p>การแลกเปลี่ยนความรู้ การจัดกิจกรรมที่เน้นการสร้างพื้นที่สำหรับการสนทนาและการแลกเปลี่ยนความรู้ โดยใช้ตัวอย่างการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวัน</p> <p>กิจกรรมกลุ่ม การจัดกิจกรรมที่เน้นการทำงานร่วมกันในกลุ่ม เช่น การแก้ไขปัญหาเทคโนโลยีดิจิทัลหรือการใช้งานแอปพลิเคชันเป็นทีม</p>
3. การเรียนรู้ผ่านแหล่งทรัพยากรออนไลน์	<p>วิดีโอการสอนและบทความ การจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีเนื้อหาที่เข้าใจง่ายและเป็นประโยชน์ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเรียนรู้ได้ตามความสะดวก</p> <p>แบบทดสอบออนไลน์ การจัดทำแบบทดสอบออนไลน์เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถ</p>

	ทดสอบความเข้าใจและความชำนาญในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล
4. การวัดและประเมินผล	<p>แบบประเมินความพร้อมทางเทคโนโลยี การใช้แบบประเมินเพื่อวัดระดับความพร้อมทางเทคโนโลยีของผู้สูงอายุก่อนและหลังการอบรม</p> <p>สำรวจความพึงพอใจ การสำรวจความพึงพอใจของผู้สูงอายุในกิจกรรมการเรียนรู้และการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล</p> <p>การติดตามและประเมินผล การติดตามการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในชีวิตประจำวันเพื่อประเมินผลและปรับปรุงกิจกรรมในอนาคต</p>

การอภิปรายผล

ผลการสร้างแนวทางฝึกอบรมและการสนับสนุนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสทดลองใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลมีผลดีต่อการเรียนรู้และความเข้าใจของผู้สูงอายุในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล การจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่ให้ผู้สูงอายุมีโอกาสได้ลงมือใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลจริง ๆ ช่วยให้ผู้สูงอายุได้รับประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์และเรียนรู้ได้ดีขึ้น เนื่องจากการทดลองใช้งานในสถานการณ์จริงช่วยให้ผู้สูงอายุเข้าใจการทำงานและคุณสมบัติของเทคโนโลยีดิจิทัลได้มากขึ้น การให้คำแนะนำในกรณีที่ผู้สูงอายุมีคำถามหรือปัญหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกมั่นใจและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้คำแนะนำควรเป็นอย่างระมัดระวังและเข้าใจถึงความต้องการและความสามารถของผู้สูงอายุ การใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและตั้งคำถามเพื่อให้เขามีโอกาสอธิบายปัญหาหรือข้อสงสัยได้อย่างชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้สามารถให้คำแนะนำที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ได้

การจัดกิจกรรมแบบกลุ่มที่เน้นการทำงานร่วมกันเพื่อการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการสร้างพื้นที่สำหรับการสนทนาและการแลกเปลี่ยนความรู้ ผ่านการทำงานร่วมกันในกลุ่ม ผู้สูงอายุได้รับประโยชน์อย่างมากไม่เพียงแต่ในด้านการเรียนรู้เทคโนโลยี แต่ยังในด้านการพัฒนาทักษะทางสังคมและการทำงานเป็นทีมด้วย โดยผลลัพธ์สำคัญที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ระหว่างผู้สูงอายุและผู้อื่นในกลุ่ม การเรียนรู้และพัฒนาทักษะในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีในกลุ่ม และการเสริมสร้างความมั่นใจและความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวัน ดังนั้น การจัดกิจกรรมแบบกลุ่มเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะทางดิจิทัลของผู้สูงอายุอย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิผลในระยะยาว

การจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีเนื้อหาที่เข้าใจง่ายและเป็นประโยชน์ เช่น วิดีโอการสอนและบทความ เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ โดยสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเข้าถึงได้อย่างสะดวก เนื้อหาที่เตรียมไว้ควรมีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและไม่ซับซ้อน โดยเน้นไปที่เรื่องที่เป็นปัญหาหรือเป็นความสนใจของผู้สูงอายุ เช่น วิธีใช้งานโทรศัพท์มือถืออย่างพื้นฐาน การเรียนรู้เกี่ยวกับแอปพลิเคชันที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

การจัดทำแบบทดสอบออนไลน์เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการประเมินความเข้าใจและความชำนาญของผู้สูงอายุในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล แบบทดสอบควรจะเน้นไปที่เนื้อหาที่เรียนรู้มาใหม่และทักษะในการใช้งานเทคโนโลยี และความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนรู้ โดยการจัดทำแบบทดสอบที่มีรูปแบบที่เข้าใจง่ายและสามารถทำได้ตามความสะดวก เช่น การใช้หลายลักษณะของคำถาม เช่น ข้อสอบแบบเลือกตอบ ข้อสอบแบบจริงเท็จ หรือการให้ผู้เรียนทำข้อสอบออนไลน์ในรูปแบบที่สะดวกและไม่ซับซ้อน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถทดสอบความรู้และความเข้าใจของตนเองในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและสะดวกสบาย เช่น สำหรับแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ออนไลน์ เราสามารถใช้วิดีโอการสอนเกี่ยวกับการใช้งานโทรศัพท์มือถืออย่างพื้นฐาน โดยมีเนื้อหาที่เข้าใจง่ายและแสดงวิธีการใช้งานต่าง ๆ อย่างชัดเจน เช่น วิธีการโทรออก วิธีการส่งข้อความ หรือวิธีการใช้งานแอปพลิเคชันที่มีประโยชน์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถเตรียมบทความที่อธิบายเนื้อหาเหล่านี้ในรูปแบบของข้อความเขียนได้ เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความถนัดในการเรียนรู้ผ่านการอ่านสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ง่าย ๆ อีกทั้งยังสามารถเสริมด้วยภาพประกอบและตัวอย่างการใช้งานเพื่อเพิ่มความเข้าใจ

สอดคล้องกับ(Gallistl et al. 2020) การเข้าถึงการเรียนรู้จากระบบและการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุมีความยากลำบาก เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ขีดจำกัดทางเทคโนโลยี ข้อจำกัดทางทรัพยากร เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้ผู้สูงอายุมักละเว้นการเข้าถึงและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้จากระบบ การสร้างแนวทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีความสามารถที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมจึงมีความสำคัญ การศึกษาเพิ่มเติมในด้านนี้เป็นการสร้างสังคมที่เชื่อมโยงกันได้สำหรับทุกคน ในสังคมดิจิทัลในปัจจุบันและอนาคต การศึกษาของ Konig et al. (2018) และ Garcia et al. (2021) ได้ โฟกัสที่การเรียนรู้ในระบบ ซึ่งหมายถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในสถาบันการศึกษาทางการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่าง

โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย โดยผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์การเรียนรู้ในระบบมักมีความคุ้นเคยกับกระบวนการการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างและเป็นระเบียบ เช่น การเรียนการสอนที่มีอาจารย์และนักเรียน การเรียนรู้ในระบบสามารถสร้างความมั่นใจและความรู้สึกปลอดภัยให้กับผู้สูงอายุในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ดิจิทัล

จากที่ Jokisch and Wahl (2015) ได้ศึกษาการเรียนรู้ผ่านระบบ หมายถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายนอกสถาบันการศึกษาเช่นการเรียนรู้ผ่านการสื่อสารออนไลน์หรือการเรียนรู้ตามความสนใจส่วนตัว ผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านระบบอาจมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้เป็นเครื่องมือช่วย เช่น เข้าถึงความรู้ผ่านเว็บไซต์การศึกษา การใช้แอปพลิเคชันการเรียนรู้ หรือการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาออนไลน์การศึกษานี้ให้ภาพรวมของเหตุผลของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมการฝึกอบรมทักษะดิจิทัลเหตุผลไม่เพียงเกี่ยวข้องกับเหตุผลส่วนบุคคลของผู้สูงอายุเท่านั้น การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่หลากหลายและการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะกระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการเรียนรู้ดิจิทัลในชุมชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาทางการแพทย์และสุขภาพ งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดูแลสุขภาพและการรักษาทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุ เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชันที่ช่วยในการติดตามสุขภาพ การใช้เซนเซอร์เพื่อตรวจสอบสุขภาพ หรือการใช้ระบบการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับโรคเรื้อรังและการดูแลสุขภาพ
2. งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ เช่น การสร้างพื้นที่สำหรับการสอนและการแลกเปลี่ยนความรู้ออนไลน์ การพัฒนาอุปกรณ์ที่ใช้งานง่ายสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อเข้าถึงเทคโนโลยีและข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการรับมือกับเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ เช่น ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี การแสดงความคิดเห็นและความคาดหวังในการใช้เทคโนโลยี และผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีต่อคุณภาพชีวิต
4. การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของผู้สูงอายุ เช่น การออกแบบและการใช้งานแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- Gallistl, V., & Nimrod, G. (2020). Media-based leisure and wellbeing A study of older internet users. *Leisure Studies*, 39(2), 251-265.
- Kaisa Pihlainen, Anja Ehlers, Rebekka Rohner, Katerina Cerna, Eija Kärnä, Moritz Hess, Lisa Hengl, Lotta Aavikko, Susanne Frewer-Graumann, Vera Gallistl & Claudia Müller (2023) Older adults' reasons to participate in digital skills learning An interdisciplinary, multiple case study from Austria, Finland, and Germany, *Studies in the Education of Adults*, 55(1), 101-119, DOI 10.1080/02660830.2022.2133268
- Pihlainen, K., Ehlers, A., Rohner, R., Cerna, K., Kärnä, E., Hess, M., ... Müller, C. (2023). Older adults' reasons to participate in digital skills learning An interdisciplinary, multiple case study from Austria, Finland, and Germany. *Studies in the Education of Adults*, 55(1), 101–119. <https://doi.org/10.1080/02660830.2022.2133268>
- Schirmer M, Dalko K, Stoevesandt D, Paulicke D, Jahn P. Educational Concepts of Digital Competence Development for Older Adults-A Scoping Review. *Int J Environ Res Public Health*. 2023 Jun 30;20(13):6269. doi: 10.3390/ijerph20136269. PMID 37444116 PMCID PMC10341140.